Journal of Applied Educational Leadership

September, Vol 7. Issue 3, 2026

ISSN (Print): 2717-4484 - ISSN (Online): 2717-4492

Research Paper

Perceptions analysis of the talent schools' students towards talent management dimensions

Mohammadreza Yousefzadeh Choosari* [1], **Masoumeh Khonakdar Tarsi** [2]

1. Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Humanities, Bu- Ali Sina University, Hamadan, Iran

2. Assistant Professor of Philosophy of Education, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

Article Info:
Received: 2026/05/23
Accepted: 2026/06/2
PP: 200-218

Use your device to scan and read the article online:

DOI: **10.22098/AEL.2026.19875.1727**

Keywords:
Perceptions,brilliant talents, dimensions,talent management

Abstract

Background and Objective: The purpose of this research was to analyze talent schools' students perceptions towards talent management dimensions

research methodology: The research method was descriptive survey type. The statistical population was all male and female students in the third grade of the senior school in the country's gifted schools. The sampling method was a multi-stage and cluster. The statistical sample was 750 people, 375 girls and 375 boys, as well as 250 students from experimental fields, 250 students from mathematics, and 250 students from humanities. The measurement tool was the Perceptions Assessment Questionnaire (Yousefzadeh and Rostami, 1402). To determine the validity of the tool, the CVR method was used and its rate was calculated as 0.89. To measure reliability, the Cronbach's alpha method was used and was about 0.86. Descriptive statistics, normality test (Kolmogorov-Smirnov), one-group t-test, independent groups t-test, and one-way analysis of variance were used to analyze the data.

Findings: The findings showed that students' perceptions regarding the level of commitment and adherence to the values governing the Islamic system, belief in the ability of national independence and self-sufficiency, and scientific ability and innovation were above average and very high, while in the field of elite migration management, it was below average and high. In the field of belief in the ability to compete with advanced countries, it was above average and high. In the field of belief in the country's economic power, respect for the status of science and the scientist was below average and low. The results also showed that there was a significant difference between the perceptions of students in schools of brilliant talents by gender and field of study in some dimensions.

Conclusion: It is necessary to review policies to support and guide talents

Citation: Yousefzadeh Choosari, M. and khonakdar tarsi, M. (2026). Analyzing the perceptions of students in gifted schools regarding the dimensions of superior talent management. *Applied Educational Leadership*, *7*(3),200 -218. doi: 10.22098/ael.2026.19875.1727

***Corresponding author:** Mohammadreza Yousefzadeh Choosari

Address: Department of Educational Sciences, Faculty of Humanities, Bu- Ali Sina University, Hamadan, Iran

Tell: 09111340984

Email: nimrooz@basu.ac.ir

Extended Abstract

Introduction:

The progress of any society is fundamentally tied to the quality of educational processes implemented within its school systems. Secondary education, in particular, serves as a critical bridge between socio-economic development and formal schooling, requiring an integrated, experience-based, and holistic pedagogical approach. During this developmental stage, adolescents actively seek to situate themselves within broader social and professional frameworks, evaluating how institutional structures recognize, nurture, and deploy their cognitive and creative potential. Contemporary scholarship conceptualizes giftedness not merely as exceptional intellectual capacity, but as a multidimensional construct encompassing superior cognitive, social, creative, leadership, and artistic abilities. These learners exhibit distinct educational profiles and require differentiated instructional strategies that align with their individual strengths and learning styles (Abdallah, 2024; Peters et al., 2021). Gifted students often demonstrate an intense thirst for unconventional knowledge, perceive themselves as transcending conventional temporal and contextual boundaries, and possess high problem-solving and decision-making capacities regarding personal and societal challenges (Aziz et al., 2021; Brajcic et al., 2020). Talent management in educational contexts has evolved from a narrow, identification-focused model to a comprehensive, strategic framework aimed at attracting, retaining, guiding, and optimally utilizing high-potential learners. Recognized as a specialized domain within educational leadership and human resource development, effective talent management ensures the maximal utilization of students' latent and actual capabilities while preventing the waste of national intellectual capital. This strategic imperative is explicitly endorsed in Iran's high-level policy documents, including the Comprehensive Scientific Map of the Country, which emphasizes the establishment of a knowledge-based, justice-oriented society populated by competent and cultured individuals. Despite top-down policy endorsements, empirical investigations reveal a persistent gap between macro-level talent management strategies and the lived perceptions of gifted students themselves. Many report dissatisfaction with curricular flexibility, evaluation methodologies, socio-emotional support, and institutional recognition, indicating a misalignment between systemic design and student expectations (Piske, 2021; Yousefzadeh Chausari, 2020). Recent studies underscore that cultural adaptation remains the primary guideline in selecting talent management models, with national educational cultures, value systems, and institutional structures significantly moderating program effectiveness (Shavandi & Javaherizadeh, 2024). Furthermore, VanTassel-Baska (2025) identifies ten strategic components essential for effective gifted education management, including teacher professional competency, peer relations, emotional regulation, familiarity with talent guidance systems, curriculum management, extracurricular enrichment, inter-school collaboration, continuous assessment monitoring, supplementary learning programs, and awareness of diverse learning resources. These dimensions highlight the necessity of a holistic, student-centered approach that integrates cognitive development with socio-emotional well-being and institutional transparency. Given this context, the present study addresses a critical empirical gap by systematically investigating how gifted students perceive key dimensions of talent management. The primary research question is: What are the perceptions of students in schools for the gifted regarding the strategic dimensions of talent management? The study aims to provide evidence-based insights for educational policymakers, school administrators, and counseling professionals to align talent management practices with student expectations, thereby fostering sustainable academic motivation and national human capital development.

Methodology:

This research employed a descriptive-survey design utilizing quantitative methods to map and analyze student perceptions across empirically derived dimensions of talent management. The statistical population comprised all male and female third-grade senior school students in gifted schools nationwide. A multi-stage cluster sampling procedure was implemented to ensure geographical, gender, and disciplinary representation. Iran was first divided into five macro-regions (North, South, West, East, and Center). From each region, one province was randomly selected (Gilan, Kohgiluyeh and Boyer-Ahmad, Hamadan, Khorasan Razavi, and Tehran). Within each province, one educational district was chosen, followed by two schools per district (one boys', one girls'), and three classrooms per school representing the three major academic fields Experimental Sciences, Mathematics, and Humanities. The final sample consisted of 750 students, evenly distributed by gender (375 females, 375 males) and academic field (250 per discipline), as determined by Krejcie and Morgan's (1970) sample size table.

Data were collected using the Talent Management Dimensions Questionnaire (Yousefzadeh Chausari, 2024), a 60-item instrument measuring eight constructs: (1) Belief in Islamic system values (17 items), (2) Belief in national scientific and innovative capacity (6 items), (3) Belief in national economic capacity (6 items), (4)

Appreciation of scientists and scholars (5 items), (5) Elite migration management (6 items), (6) Belief in competitiveness with advanced nations (6 items), (7) Belief in national independence and self-sufficiency (5 items), and (8) Familiarity with the talent guidance system (9 items). Items were rated on a 5-point Likert scale ranging from "Very Low" (1) to "Very High" (5), with a theoretical midpoint of 3.0. Content validity was established through the Content Validity Ratio (CVR) method, yielding a coefficient of 0.89 based on evaluations by eight criterion-selected experts in gifted education and educational leadership. Internal consistency reliability was assessed using Cronbach's alpha, ranging from 0.73 to 0.82 across dimensions, with a total instrument reliability of 0.86. Prior to parametric analysis, the Kolmogorov-Smirnov test confirmed normal data distribution across all subgroups ($p > 0.05$). Data were analyzed using descriptive statistics, one-sample t-tests (to compare observed means against the theoretical midpoint), independent samples t-tests (gender comparisons), and one-way ANOVA with Tukey's post-hoc test (academic track comparisons). All analyses were conducted using SPSS version 21.

Results:

The descriptive and inferential analyses revealed a generally positive yet dimensionally uneven perception profile among gifted students. The overall mean perception score was 3.13 (SD = 1.06), which was statistically significantly higher than the theoretical midpoint of 3.0, $t(749) = 3.48$, $p < 0.001$. This indicates that, on aggregate, students hold above-average perceptions of talent management dimensions in their educational environment. However, a nuanced examination of individual dimensions revealed substantial variation. Students reported the highest perceptions regarding commitment to Islamic system values, belief in national independence and self-sufficiency, confidence in scientific and innovative capacity, and competitiveness with advanced nations. Conversely, perceptions were markedly below average in four critical areas: national economic capacity, societal appreciation of scientists and scholars, familiarity with the talent guidance system, and elite migration management. These disparities suggest that while foundational ideological and cognitive beliefs remain strong, students perceive institutional and policy-level shortcomings in economic transparency, scholarly recognition, career/academic guidance infrastructure, and realistic narratives surrounding elite migration. Gender-based comparisons revealed statistically significant differences across five dimensions: competitiveness with advanced nations, national independence, economic capacity, status of scientists, and familiarity with the talent guidance system ($p < 0.05$). Female students consistently reported slightly higher mean scores, which may reflect differential socialization patterns, varying exposure to academic counseling, or distinct evaluative criteria regarding institutional support and recognition. Academic track comparisons, analyzed via one-way ANOVA and Tukey's post-hoc test, indicated significant differences in elite migration management, competitiveness, scientific innovation, economic capacity, and the talent guidance system ($p < 0.05$). Post-hoc analyses revealed that Humanities students differed significantly from Experimental and Mathematics students in perceptions of migration and competitiveness, likely due to disciplinary epistemologies, career pathway visibility, and differing exposure to international academic mobility narratives. In contrast, all three tracks exhibited significant pairwise differences in the talent guidance system dimension, indicating a systemic rather than discipline-specific gap in academic counseling infrastructure.

Discussion and conclusion

Although a scientific explanation of the differences in perceptions based on gender and field of study requires field research, it seems that the reason for the differences in attitudes based on gender is related to the differences in the different lived experiences of male and female students in families, the value, belief, and worship systems of students, the atmosphere and culture prevailing in the place and environment of life, the culture prevailing in the schools where they study, the expectations and attitudes of administrators, teachers, and school counselors, the attitudes of friends and peers, and gender expectations resulting from different physiological, psychological, and sociological structures. It also seems that the reason for the differences in attitudes based on field of study is related to the expectations and perceptions of the fields from the perspective of the dimensions being compared. For example, the expectation of increased scientific ability and innovation, competition with advanced countries, and elite migration is greater in experimental and mathematical fields than in humanities fields due to their practical nature and the availability of real opportunities. The most important

limitations of the research include the paucity of research background, especially domestic background on measuring students' perceptions, limitations related to symmetry and the simultaneous distribution of some questionnaires at the beginning of final exams and the end of the school semester, and limitations related to obtaining statistics on students from gifted schools from relevant authorities.

Based on the research findings, it is suggested that the country's economic achievements be introduced to students through educational discourses and with the participation of experts, and that the challenges of economic development be explained in an operational manner; also, given that students believed that the status of science was low, it is appropriate for the responsible institutions to prioritize the honoring of scholars and scientific honorees in cultural programs and, by inviting elites to participate in policy-making processes, explain the real status of scientists in their own language. In the managerial aspect, it is recommended to employ efficient managers and hold specialized retraining courses for experts in schools for brilliant talents. Regarding elite migration, presenting a realistic picture of the opportunities and threats of this phenomenon and benefiting from the lived experiences of elites who have returned to their homeland can be a solution. At the research level, analyzing the factors affecting the formation of students' perceptions, conducting international comparative studies, examining the mechanisms for realizing the identified perceptions, and comparing students' perceptions in affluent and underprivileged regions are among the future research priorities.

Reference:

Abdallah, M.M. (2024). New Trends in Gifted Education:For Phd Degree Students (Curriculum & Instruction of TESOL/TEFL). Egypt ,Faculty of Education, Assiut University .

Albarello, F., Crocetti, E., & Rubini, M. (2018*).* Prejudice and inclusiveness in adolescence: The role of multiple categorization and social dominance orientation. *Child Development center*: version of online.

Alshareef, K.K. (2019).Twice-Exceptional Gifted Students: Needs, Challenges, and Questions to Ponder. *Preprints* (doi: 10.20944/preprints201912.0115.v1).

Ateş, H. K. (2018). Gifted children metaphor from the perspective of teachers and parents. Journal for the Education of Gifted Young Scientists, 6(2), 30-41.

Aydin,F, Coskun,M, Kaya,H & Erdönmez,D.(2018).Gifted students' attitudes towards environment: A case study from Turkey ,International Journal of Nematology and Entomology, 4 (9):1-8.

Aziz, A. R. A., Ab Razak, N. H., Sawai, R. P., Kasmani, M. F., Amat, M. I., & Shafie, A. A. H. (2021). Exploration of challenges among gifted and talented children. Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities (MJSSH), 6(4), 242-251.

Bali , M. (2018). Critical evaluation of the use of interpretative phenomenological analysis (IPA) in health psychology. Psychology & Health, 21(1):35-32.

Brajcic,M, Kuscevic,D , Lazeta,M.(2020). A Comparison between Competencies of Teachers and Students of Teacher Education in Recognizing Artistically Gifted Students,9(3):1327-1336.

Bratko, M. (2024). Talent-management as an innovative strategy of corporate training and development of personnel of an educational organization. Pedagogical Education: Theory and Practice. Psychology. Pedagogy, 41(1), 6-12.

Çalıkoğlu,B,S.(2022). Are gifted students challenge pursuers,Journal of gifted education and creativity,9(1):43-55.

Caligiuri, P. M., Collings, D. G., De Cieri, H., & Lazarova, M. B. (2024). Global talent management: A critical review and research agenda for the new organizational reality. Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior, 11(1), 393-421.

Eslami, Z (2012). Educational needs assessment of gifted high school students in Birjand to enrich their curricula, Master's thesis, University of Birjand.

Febriani, A., Wiza, R., Aminudin, W, S, A, B, W. (2023). Profile Analysis of Gifted Student Selection in Excellent Schools in Indonesia. International Journal of Multidisciplinary of Higher Education, 6(4), 188-195

Gallagher,J.(2015).Political issues in gifted education, journal for the education of the gifted 38(1):77-89.

Godda, H. (2018). Free Secondary Education and the Changing Roles of the Heads of Public Schools in Tanzania: Are They Ready for New Responsibilities*?*,*Journal of Social Sciences*, 18(6): 1-23.

Jaeger ,S.(2020).Phenomenological of gifted cross- cultural kids at an international school :Exploration of interesting identities, A Dissertation presented to the Faculty of the Graduate School at the University of Missouri-Columbia In Partial Fulfillment of the Requirements of the Degree Doctor of Education.

Jöstl, G., Hinterplattner, S., & Rogl, S. (2023). Talent development programs for secondary schools: Implementation and evaluation of a model school. Education Sciences, 13(12).1-18.

Khamenei Hosseini, S ,A (2016). Statement at the First National Conference of Young Elites, Fatah al-Fotouh, Tehran, National Fou

ndation of Elites.

Khezri, F, Abdollahi, F, Ghaderi, M (2019). Designing the optimal model of secondary school life skills for gifted centers, School Management, 8(1):370-395.

Ozcan,D ,Uzunboylu,H.(2020). School counsellors' perceptions of working with gifted students. South African Journal of Education, (40):1-9 .

Peters, S. J., Makel, M. C., & Rambo-Hernandez, K. (2021). Local Norms for Gifted and Talented Student Identification: Everything You Need to Know. Gifted Child Today, 99(5), 44-209.

Piske,F.(2021).Perceptions of gifted students, mothers, teachers, principals and educator about school service,Journal of gifted education and creativity,8(3):107-120.

Rashidi, B, Abedi, A , Norouzi, Q (2022). Presenting a curriculum enrichment model for Iranian schools for gifted students: Data-based research, Iranian Curriculum Studies, 17(66), 259-288.

Sanae, M, Emami,S-M, Khandan,A-A (2013). Review and Criticism of Higher Education Policy Towards Brilliant Talents: A Benefit from the Teachings of Growth in Islam, Management in Islamic Universities, 2(2):245-272.

Sanjideh, A; Jabbari-Asl, S , Rezvani Chaman-Zamin, M (2024). Succession development and talent management with an emphasis on ethical and justice-oriented approach. Quarterly Journal of Ethics in Science and Technology, 19(1), 173-185.

Secretariat of the Supreme Council of Education (2012). National Curriculum of the Islamic Republic of Iran, Tehran: Supreme Council of Education in cooperation with the Educational Research and Planning Organization.

Shavandi, M , Javaherizadeh, E (2024) A Cultural Perspective on Talent Management. Sari: First International Conference on Information Technology, Management and Computers.

Shavinina,L.,V.(2009).On the giftedness and economy:Impact of gifted individuals on word economy, International Handbook on Giftedness :.925-944.

Taghi Pour karan, H (2018). Evaluation and Criticism of the Education System's Policy-Making in the Field of Identifying and Guiding Superior Talents from the Perspective of Higher-Level Documents. Fifth National Conference on School Psychology, Tehran: Iranian Educational Psychology Association.

Vakili, N , Amini, A (2010). Investigating the obstacles to teaching creativity to elementary school students from the perspective of teachers, Tehran, Third National Conference on Creativity, 1-14.

VanTassel-Baska, J. (2025). The Top Ten Issues for Parents in Educating Their Gifted Child in School Settings. Gifted Child Today, 48(2), 150-154.

Wright-Scott, K.A. (2018). The Social-Emotional Well-Being of the Gifted Child and Perceptions of Parent and Teacher Social Support. [Unpublished Doctoral Thesis]. Queensland University of Technology.

Yousefzadeh Chooari, M. R , Rostami, M (2024) Talent Management (Concepts, Characteristics and Challenges), Qom, Ma'arif Publishing.

Yousefzadeh Choosari, M. R (2020) Identifying and extracting teachers' perceptions and experiences from implementing the program for identifying and guiding superior talent, Shiraz Curriculum Research, 10(2):179-200.

Zivari Rahman, M, Salehi, K, Khodai, E, Moghaddamzadeh, A, Hakimzadeh, R (2022). Pathology of Educational Talent Detection in Iran (A Structured Review of the Literature Conducted in the Last Three Decades), Educational Measurement and Evaluation Studies, 39(12), 36-7.

شاپا چاپی: ۴۴۸۴-۲۷۱۷ – شاپا الکترونیکی: ۴۴۹۲-۲۷۱۷

مقاله پژوهشی

واکاوی ادراکات دانش آموزان مدارس استعدادهای درخشان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد برتر

محمدرضا یوسف زاده چوسری* [۱]، معصومه خنکدار طارسی [۲]

۱. استاد تمام گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی،دانشگاه بوعلی سینا،همدان،ایران. همدان

۲. استادیار فلسفه تعلیم و تربیت، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

اطلاعات مقاله:
تاریخ دریافت: ۱۴۰۵/۳/۲
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۳/۱۲
شماره صفحات: ۲۱۸-۲۰۰

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید:

DOI: 10.22098/AEL.2026.19875.1727

واژه‌های کلیدی:
ادراکات، استعداد های درخشان، ابعاد، مدیریت استعداد

چکیده

مقدمه و هدف: هدف این پژوهش، واکاوی ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد برتر بود

روش‌شناسی پژوهش: روش پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی بود. جامعه آماری، کلیه دانش آموزان دختر و پسر سال سوم دوره دوم متوسطه مدارس استعداد های درخشان کشور بودند.روش نمونه گیری، خوشه ای چند مرحله ای بود. نمونه آماری ۷۵۰ نفر به تفکیک ۳۷۵ نفر دختر و۳۷۵ نفر پسر وهم چنین ۲۵۰ نفر دانش آموزان رشته تجربی،۲۵۰ نفر دانش آموزان رشته ریاضی و۲۵۰ نفر دانش آموزان رشته علوم انسانی بودند. ابزار اندازه گیری، پرسشنامه سنجش ادراکات (یوسف زاده و رستمی،۱۴۰۲) بود. برای تعیین روایی ابزار، ازروش CVRاستفاده شد و میزان آن ۰/۸۹محاسبه گردید. برای سنجش پایایی، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد و میزان آن ۰/۸۶بود.. برای تجزیه و تحلیل داده از شاخص های آمار توصیفی، آزمون نرمال بودن (کالموگروف- اسمیرونف) و آزمون های آماری t تک گروهی،tدر گروه های مستقل و تحلیل واریانس یک طرفه استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج تحلیل، نشان داد اداراکات دانش آموزان درزمینه میزان تعهد وپای بندی به ارزش های حاکم بر نظام اسلامی، باور به توان استقلال و خودکفائی ملی و توان علمی و نوآوری بالاتر از متوسط و در حد خیلی زیاد بود، در زمینه مدیریت مهاجرت نخبگان پایین تر از متوسط، در زمینه باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته بالاتر از حد متوسط و در حد زیاد بود.در زمینه باور به توان اقتصادی کشور ، تکریم مقام علم و عالم پایین تر از حد متوسط و در حد کم بود همچنین نتایج نشان داد بین ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان بر حسب جنسیت و رشته تحصیلی در برخی از ابعاد تفاوت معنی‌داری وجود داشت.

بحث و نتیجه‌گیری: بازنگری در سیاست های پشتیبانی و هدایت نخبگان، تقویت گفتمان اقتصادی و تکریم نمادهای علمی و طراحی مداخلات آموزشی متناسب با تفاوتهای زمینه ایی همسوسازی ادراکات دانش آموزان با اهداف توسعه ملی ضروری است.

استناد: یوسف زاده چوسری, محمدرضا و خنکدار طارسی, معصومه . (۱۴۰۵). واکاوی ادراکات دانش آموزان مدارس استعدادهای درخشان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد برتر .*رهبری آموزشی کاربردی*,7(3), - doi: 10.22098/ael.2026.19875.1727

***نویسنده مسئول:** محمدرضا یوسف زاده چوسری
نشانی: استاد تمام گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی،دانشگاه بوعلی سینا،همدان،ایران. همدان
تلفن: ۰۹۱۱۱۳۴۰۹۸۴
پست الکترونیکی:nimrooz@basu.ac.ir

مقدمه

ترقی هر جامعه در گرو چگونگی فعالیت هایی است که در مدرسه انجام می گیرد (Vakili et al., 2010). دوره متوسطه به‌عنوان حلقه رابط بین توسعه اقتصادی و اجتماعی و آموزش‌وپرورش از اهمیت زیادی برخوردار است(Godda, 2018) . آموزش و پرورش در این مقطع، باید ارتباط محور، کل گرا، تجربه محور و موجب ارتباط دنیای درون و بیرون شود(Bali, 2018) . این دوره، دوره حساسی است زیرا دانش آموز به دنبال ترسیم افق های اجتماعی برای خود در داخل و بیرون از فضای مدرسه است. در این دوره نوجوان خود را بخشی از نظام اجتماعی می داند و می خواهد در حل معضلات جامعه نقشی داشته باشد (Albarello et al, 2018). امروزه، محققان و متخصصان در زمینه استعدادبرتر در تلاش‌اند تا تعریفی واضح و جامع از این مفهوم ارائه دهند که بتواند مورد توافق تمامی صاحب‌نظران این حوزه قرار گیرد (Peters et al., 2021). استعداد برتر را می توان فردی دانست که توانایی های فوق العاده بالایی در یک یا چند مورد از حوزه های هوشی از خود نشان می دهد. این یادگیرندگان دارای مشخصات یادگیری منحصربه‌فردی هستند و به رویکرد های آموزشی نیاز دارند که به نقاط قوت و سبک‌های یادگیری فردی آنها توجه کند (Abdallah, 2024). دانش آموزان استعداد برترعطش یادگیری موضوعات غیر عادی دارند، اغلب خود را فراتر از عصر و دوره و شرایط حاضر می پندارند (Aziz, 2021). استعداد برتر فردی است که از توانایی و هوش شناختی و اجتماعی بالایی برخوردار است و برای رسیدن به هدف وموفقیت خلاقانه، متعهدانه و با جدیت تلاش می کند و قادر به حل مسئله و تصمیم گیری پیرامون مسائل مبتلا به خود و جامعه است. فردی که موفق به کسب نتایج بالاتر از حد متوسط در یک زمینه علمی، فنی یا هنری شود، استعداد برتر نامیده می شود(Brajcic et al., 2020) عبارت استعداد برتر به مجموعه ای از قابلیت ها شامل استعداد ذهنی عمومی، استعداد علمی ویژه، تفکر مولد و خلاق، توانائی رهبری و مهارت های هنری و عملکردی بالااشاره دارد

(Wright Scott, 2018). مدیریت استعداد برتر یک استراتژی نوآورانه برای آموزش و توسعه این دسته از دانش آموزان در نظام های آموزشی است (Bratko, 2024). این نوع مدیریت، به عنوان حوزه ای از مدیریت منابع انسانی از اهمیت راهبردی و جایگاه بالایی در سیستم های آموزشی کشور ها برخوردار است؛ زیرا متضمن استفاده حداکثری از توانمندی های بالقوه و بالفعل این دسته از دانش آموزان بوده و از اتلاف و هدر رفت استعداد های برتر شان جلوگیری می کند. این امر در اسناد بالا دستی کشور جمهوری اسلامی ایران، همچون نقشه جامع علمی کشور نیز مورد تاکید قرار گرفته است(Yousefzadeh Choosari et al., 2024). مطالعات اخیر موید آن است که سازگاری فرهنگی، مهمترین رهنمود در انتخاب الگوهای مدیریتی معرفی شده و تفاوت در فرهنگ های ملی تا حد زیادی بر نحوه مدیریت استعداد برتر موثر می باشد (Shavandi, 2024). ,پژوهش های دیگر نیز بر این نکته تاکید می کنند که هفت عامل از جمله: خط مشی، ساختار سازمانی، حمایت و مشارکت مدیریت ارشد، رویکرد نظام یافته، نقش میانجی عدالت، فرهنگ سازمانی و عدالت طلبی به عنوان عوامل موفقیت در مدیریت استعداد معرفی شدند(Sanjideh, 2024). بر اساس یافته های VanTassel-Baska, 2025)(مدیریت اثربخش آموزش دانش آموزان تیزهوش و با استعداد برتر مستلزم توجه به ده مولفه راهبردی است. شایستگی حرفه ایی معلمان، روابط با همسالان، مدیریت احساسات، آشنائی با نظام هدایت، مدیریت برنامه درسی، مدیریت فرصت های فوق برنامه، مدیریت مشارکت با مدارس جوار، پایش و مدیریت سیستم ارزیابی مداوم، مدیریت برنامه یادگیری های مکمل، آگاهی از منابع مختلف یادگیری. این ابعاد به عنوان ارکان محوری و چالش های کلیدی شناسایی شده اند. نتایج پژوهش با عنوان «شناسایی و استخراج ادراکات و تجربیات معلمان از اجرای برنامه شناسایی و هدایت استعداد برتر» حاکی از آن است که.بیشترین تجربیات ناخوشایند به ترتیب مربوط به عوامل آموزشی و بعد از آن مربوط به عامل فرهنگی و اجتماعی و سپس مربوط به عوامل انگیزشی و ستادی و پشتیبانی بوده است (Yousefzadeh Choosari, 2020). مدیریت استعداد های برتر دانش آموزان به معنای برنامه هایی به منظور توسعه استعداد های برتر و آماده سازی این دسته از دانش آموزان برای آینده و زندگی است. امروزه اقدامات مستمر جهت مدیریت استعداد برتر، به شیوه ای موثر جهت جذب، حفظ و هدایت استعداد های برتر به موضوعی جهانی تبدیل شده است(Caligiuri et al., 2024) . اگرچه درک اهمیت آموزش برای دانش آموزان تیزهوش افزایش یافته است، اما بسیاری از سیستم های آموزشی قادر به طراحی سیستماتیک مدیریت برنامه های درسی و راهبردهای یادگیری برای پاسخگویی به نیازهای آنها نیستند(febriani et al., 2023).

برخی از پیشینه های مرتبط با موضوع پژوهش عبارتند از:یافته های پژوهش(Piske, 2021) با عنوان بررسی ادراکات دانش آموزان استعداد های درخشان، مادران، مدیران و معلمان آن ها نشان داد که ادراکات افراد مورد مطالعه از خدمات مدارس استعداد های درخشان رضایت بخش نبوده است و همه معتقد بودند که در راهبردهای آموزش و شیوه های ارزشیابی این مدارس باید بازنگری شود چون رشد عاطفی و اجتماعی و همه جانبه دانش آموزان استعداد درخشان را به همراه ندارد، یافته های پژوهش (Ates, 2018) نشان داد پرورش

استعداد برتر دانش آموزان نیازمند همکاری مستمر معلم و والدین وفراهم ساختن محیط غنی مشابه در مدرسه و خانه است و این خود مستلزم داشتن ادراکات یکسان از این پدیده است. مطالعات (jaeger, 2020) نیز نشان داد که دانش آموزان دارای استعداد درخشان هویت خود را در یک محیط بین المللی چند فرهنگی حفظ می کنند Zivari Rahman, 2022()در پژوهشی دریافت که چالشهایی در فرایند استعدادیابی در ایران وجود دارد که عبارتند از: عدم توافق در زمینه تعریف استعداد و با استعداد و همچنین هدایت و نظارت بر فرایند استعدادیابی، عدم وجود آزمونهای استاندارد بومی و عدم وجود متخصص حوزه استعداد یابی.نتایج پژوهش (Aziz, 2021) نشان داد گه.هر استعداد برتر، متمایز و متفاوت از دیگران است. بنابراین نیاز مبرمی برای مدیریت بهینه مسائل اجتماعی و عاطفی این افراد وجود دارد رهبر معظم انقلاب مد ظله العالی (2016)در خصوص اهمیت سمپاد فرمودنداین سمپاد خیلی مهم است. این متوقف به این است که این سازمان خوب بچرخد و خوب اداره بشود؛ گزارش‌هایی که به ما می‌رسد در این جهت، گزارش‌های خرسندکننده‌ای نیست، مدارس استعدادهای درخشان نباید تضعیف بشود، هر چه می‌توانید این‌ها را تقویت کنید. با توجه به مباحث مطرح شده و با عنایت به این که در سند نقشه جامع علمی کشور(2012) در بعد اهداف کلان نظام علم و فناری کشور، توجه به اهدافی همچون استقرار جامعـه دانش بنیان، عـدالت محـور و برخـوردار از انسان‌های شایسته و فرهیخته و نخبه بـرای احـراز مرجعیـت علمی در جهان؛ تعمیق و گسترش آموزش‌های عمومی و تخصصـی همـراه بـا تقویـت اخـلاق و آزاداندیشـی و روحیـه خلاقیـت در آحـاد جامعه، به ویژه نسل جوان در احیـای موقعیـت محـوری و تـاریخی ایـران در فرهنـگ و تمـدن اسلامی مورد توجه قرار گرفته است، با توجه به این که توسعه و تعالی کشور مستلزم عنایت ویژه به استعدادهای درخشان و نخبگان جامعه است.(Eslami, 2012) . مراقبت و مدیریت دانش آموزان با استعداد، به معنی شناسایی آن‌ها و برآوردن نیازهای آموزشی خاص آن ها است. دانش آموزان با استعداد به دلایل متعددی از جمله سهم مهمی که در پیشرفت و توسعه تمدن و جامعه در تمامی زمینه‌ها دارند ، باید ادراکات و انتظارات سازنده آن ها مورد توجه قرارگیرد (Alshareef, 2019). غایت مدیریت استعداد این است که در نهایت، دانش آموزان با استعداد را برای زندگی بهتر در آینده آماده کند Jöstl et al, 2023(). از مهم ترین ضرورت های این پژوهش می توان به فراهم کردن اطلاعات لازم جهت هدایت و مدیریت استعداد های درخشان، شناسایی و تعیین بن بست های فراروی فعالیت های علمی دانش آموزان دارای استعداد درخشان،اهتمام به برنامه ریزی واقع بینانه برای تحقق انتظارات استعداد های درخشان کشور، ایجاد یکپارچگی و وحدت رویه بین نهاد های مختلف تصمیم ساز در حوزه استعداد های درخشان وفراهم ساختن زمینه تعامل بیشتر دانش آموزان دارای استعداد های درخشان با نهاد های مختلف جامعه اشاره کرد. با توجه به مباحث مطرح شده این پژوهش در صدد بررسی ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد برتر است. بر این اساس سؤال اصلی پژوهش عبارت است از : دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان چه ادراکاتی نسبت به ابعاد مدیریت استعداد برتر دارند؟

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری، کلیه دانش آموزان دختر و پسر سال سوم دوره دوم متوسطه مدارس استعداد های درخشان کل کشور بودند.روش نمونه گیری، روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای و بر اساس جدول برآورد حجم نمونه کرجسی و مورگان(1970) بود. بر این اساس کشور به پنج بخش شمال، جنوب، غرب، شرق و مرکز تقسیم شد. سپس به صورت تصادفی انتخاب شد. استان های مورد مطالعه به ترتیب شامل استان های گیلان، کهکیلویه و بویر احمد، همدان، خراسان رضوی و تهران بودند.از هر بخش یک استان و از هر استان یک منطقه آموزش و پرورش و از هر منطقه آموزش و پرورش دو مدرسه (یک مدرسه دخترانه و یک مدرسه پسرانه) و از هر مدرسه سه کلاس(یک کلاس رشته تجربی، یک کلاس رشته ریاضی و یک کلاس رشته علوم انسانی) انتخاب شد.حجم نمونه آماری ۷۵۰ نفر به تفکیک ۳۷۵ نفر دختر و ۳۷۵ نفر پسر و هم چنین ۲۵۰ نفر دانش آموزان رشته تجربی،۲۵۰ نفر دانش آموزان رشته ریاضی و ۲۵۰ نفر دانش آموزان رشته علوم انسانی بودند .ابزار اندازه گیری، پرسشنامه سنجش ابعاد مدیریت استعداد (Yousefzadeh Choosari, 2024) بود. این پرسشنامه دارای ۶۰ گویه است که هشت بعد شامل باور به ارزش های حاکم بر نظام اسلامی (۱۷ گویه) ،باور به توان علمی و نواوری (۶ گویه) با ور به توان اقتصادی (۶ گویه) تکریم مقام علم و عالم (۵ گویه) مدیریت مهاجرت نخبگان (۶ گویه) ،باور به توان رقابت پذیری با کشورهای پیشرفته(۶ گویه) باور به استقلال وخود کفائی ملی (۵ گویه) و آشنائی با نظام هدایت استعداد ها (۹ گویه) را می سنجد. این پرسشنامه براساس مقیاس پنج درجه ای لیکرت از خیلی زیاد،زیاد، تا حدودی ، کم و خیلی کم تنظیم شده است.حداقل نمره هر گویه ۱ و حد اکثر ۵ است و میانگین نظری بر اساس این مقیاس پنج درجه ای نیز ۳ است.

برای تعیین روایی ابزار ، ازضریب لاوشه(1975) یا روش CVR استفاده شد. بر این اساس ابزار در اختیار ۸ نفر از صاحب نظران و متخصصان که بر اساس روش نمونه گیری ملاک محور(برخورداری از دانش تخصصی و تجربی پیرامون موضوع) انتخاب شده بودند، قرار گرفت و میزان آن ۰/۸۹محاسبه گردید.برای سنجش پایایی ، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. میزان پایایی ابعاد ابزار به تفکیک ارزش های حاکم بر نظام اسلامی ۰/۷۳،توان علمی و فناوری ۰/۸۲، توان اقتصادی ۰/۷۹،مقام علم و عالم ۰/۷۷، مهاجرت نخبگان ۰/۷۶،توان رقابت پذیری با کشورهای پیشرفته ۰/۷۵ ، استقلال وخود کفائی ملی ۰/۷۴ و آشنائی با نظام هدایت استعداد ها ۰/۷۶و میزان پایایی کل ابزار ۰/۸۶ محاسبه گردید. برای تجزیه و تحلیل داده از شاخص های آمار توصیفی، آزمون نرمال بودن (کالموگروف– اسمیرونف) و آزمون های آماری t تک گروهی،tدر گروه های مستقل و تحلیل واریانس یک طرفه استفاده شد. داده های کمی با استفاده از نرم افزارSPSS نسخه ۲۱ تحلیل شدند.

یافته ها

قبل از پاسخگویی به سؤالات پژوهش ، ابتدا پیش فرض آزمون های پارامتریک مورد بررسی قرار گرفته است. برای بررسی این پیش‌فرض از آزمون کالموگروف– اسمیرونوف استفاده شده است. نتایج بررسی در جدول شماره (۱)ارائه شده است:

جدول ۱:نتایج آزمون کا لموگروف – اسمیرنف برای آزمون نرمال بودن داده‌ها

شاخص	Z	سطح معنی داری	نتیجه
پرسشنامه مدارس استعداد –درخشان دختران	۱/۶۰	.۰۱۲	نرمال
پرسشنامه مدارس استعداد –درخشان پسران	۱/۲۵	.۰۸۷	نرمال
پرسشنامه مدارس استعداد –درخشان رشته ریاضی	۱/۵۹	.۰۱۳	نرمال
پرسشنامه مدارس استعداد –درخشان رشته تجربی	۱/۳۱	.۰۶۵	نرمال
پرسشنامه مدارس استعداد –درخشان رشته انسانی	۱/۵۴	.۰۱۸	نرمال

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول شماره (۱)چون میزان z در همه پرسشنامه ها در سطح (Sig= 0/05) معنی دار نیست ، بنابراین با ۹۵ درصد اطمینان می توان گفت که توزیع داده ها نرمال است و می توان از آزمون های پارامتریک برای تجزیه و تحلیل داده ها استفاده کرد.

ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد

جدول۲. توصیف ادراکات دانش آموزان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد

ردیف	ابعاد	گزینه ها				
		خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱	باور به ارزش های حاکم بر نظام اسلامی	۳۰۵	۱۷۷	۱۴۰	۸۳	۴۵

۲	باور به توان علمی و نوآوری کشور	۲۴۶	۱۵۲	۱۹۲	۱۲۱	۳۹
۳	باور به توان اقتصادی کشور	۶۸	۸۹	۱۵۶	۲۴۰	۱۹۷
۴	تکریم مقام علم و عالم	۱۳	۷۹	۱۶۲	۲۵۲	۲۴۴
۵	مدیریت مهاجرت نخبگان	۲۳۵	۲۵۶	۱۰۱	۷۸	۸۰
۶	باور به توان رقابت پذیری با کشورهای پیشرفته	۲۰۴	۲۴۵	۱۵۶	۱۰۵	۴۰
۷	باور به توان استقلال و خودکفائی	۳۰۳	۱۳۷	۱۶۵	۱۰۸	۳۷
۸	آشنائی با نظام هدایت استعداد ها	۷۶	۱۴۳	۱۷۳	۱۹۱	۱۶۷
میانگین		۱۸۱	۱۶۰	۱۵۶	۱۴۷	۱۰۶

با توجه به اطلاعات جدول (۲) تعداد ۱۸۱نفر معادل ۲۴ درصد از دانش آموزان ابعاد مدیریت استعداد را در حد خیلی زیاد،تعداد۱۶۰نفر معادل ۲۱ درصد در حد زیاد،تعداد ۱۵۶ نفر معادل ۲۱ درصد در حد متوسط،تعداد ۱۴۷ نفر معادل ۲۰درصد در حد کم و تعداد ۱۰۶نفر معادل ۱۴درصد در حد خیلی کم بیان کرده اند.

جدول ۳. تحلیل ادراکات دانش آموزان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد

متغیر	تعداد	میانگین مشاهده شده	انحراف استاندارد	مقدار t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
ابعاد مدیریت استعداد	۷۵۰	۳/۱۳	۱/۰۶	۳/۴۸	۷۴۹	.۰۰۱

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول شماره ۳ چون میزان t محاسبه شده یعنی ۳/۴۸ در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار است، لذا با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان گفت که بین میانگین‌های موردمقایسه تفاوت معنی‌داری وجود داردو به طور کلی ادراکات و دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد مثبت و بالاتر از حد متوسط است.

تا چه میزان بین ادراکات دانش آموزان دختر و پسر مدارس استعداد های درخشان در زمینه ابعاد مدیریت استعداد تفاوت وجود دارد؟

جدول ۴. نتایج آزمون t برای دو گروه مستقل پیرامون مقایسه ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد بر حسب جنسیت

ابعاد	جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	مقدار t	درجه آزادی	سطح معناداری
مدیریت مهاجرت نخبگان	دختر	۳۷۵	۳/۲۸	۱/۰۷	۱/۱۵	۷۴۸	.۲۴۸
	پسر	۳۷۵	۳/۳۱۹	۱/۱۸			
باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته	دختر	۳۷۵	۳/۷۱	۱/۰۵	۲/۳۸	۷۴۸	.۰۱۷
	پسر	۳۷۵	۳/۵۲	۱/۱۶			

باور به ارزش های حاکم بر نظام اسلامی	دختر	۳۷۵	۳/۸۸	۰/۹۹	۱/۸۴	۷۴۸	.۰۶۵
	پسر	۳۷۵	۳/۷۴	۱/۰۶			
باور به استقلال و خودکفائی	دختر	۳۷۵	۳/۸۴	۱/۱۳	۲/۳۴	۷۴۸	.۰۱۹
	پسر	۳۷۵	۳/۶۴	۱/۲۳			
باور به توان علمی و نوآوری	دختر	۳۷۵	۳/۴۳	۱/۱۳	۱/۷۶	۷۴۸	.۰۷۷
	پسر	۳۷۵	۳/۲۸	۱/۱۹			
باور به توان اقتصادی	دختر	۳۷۵	۲/۵۴	۱	۲/۵۳	۷۴۸	.۰۱۱
	پسر	۳۷۵	۲/۳۶	.۹۴			
تکریم مقام علم و عالم	دختر	۳۷۵	۲/۲۴	۱/۰۳	۲/۶۲	۷۴۸	.۰۰۹
	پسر	۳۷۵	۲/۰۵	.۹۳			
آشنائی با مظام هدایت استعدادها	دختر	۳۷۵	۲/۲۷	۱/۱۳	۲/۱۴	۷۴۸	.۰۳۳
	پسر	۳۷۵	۲/۶۰	۱/۰۹			
کل	دختر	۳۷۵	۳/۲۱	۱/۰۴	۲/۱۳	۷۴۸	.۰۳۳
	پسر	۳۷۵	۳/۰۵	۱/۰۸			

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول شماره ۴ بر اساس میزان t محاسبه شده می توان گفت بین ،ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان بر حسب جنسیت درمؤلفه های(توان رقابت با کشورهای پیشرفته ؛ توان استقلال و خودکفائی؛ توان اقتصادی؛ تکریم مقام علم و عالم و آشنائی با نظام هدایت استعدادها) تفاوت معنی دار وجود دارد.

تا چه میزان بین ادراکات دانش آموزان رشته های مختلف تحصیلی مدارس استعداد های درخشان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد تفاوت وجود دارد؟

جدول ۵. نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه مقایسه ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان بر حسب رشته های مختلف تحصیلی

متغیر	منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معناداری
مدیریت مهاجرت نخبگان	واریانس بین‌گروهی	۶/۹۰	۲	۳/۴۵	۳/۰۴	.۰۴۸
	واریانس درون‌گروهی	۸۴۵/۹۸	۷۴۶	۱/۱۳		
	واریانس کل	۸۵۲/۸۹	۷۴۸			

باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته	واریانس بین‌گروهی	۱۲/۵۶	۲	۶/۲۸	۴/۵۷	۰۱۱
	واریانس درون‌گروهی	۱۰۲۵/۶۷	۷۴۶	۱/۳۷		
	واریانس کل	۱۰۳۸/۲۴	۷۴۸			
باور به ارزش های حاکم بر نظام اسلامی	واریانس بین‌گروهی	.۹۷۹	۲	۰/۴۸۹	.۵۳۰	.۵۸۹
	واریانس درون‌گروهی	۶۸۸/۷۶	۷۴۶	۰/۹۲۳		
	واریانس کل	۶۸۹/۷۴	۷۴۸			
باور به استقلال و خودکفائی	واریانس بین‌گروهی	۴/۷۶	۲	۲/۳۸	۱/۵۴	.۲۱۴
	واریانس درون‌گروهی	۱۱۴۸/۵۴	۷۴۶	۱/۵۴		
	واریانس کل	۱۱۵۳/۳۰	۷۴۸			
باور به توان علمی و نوآوری	واریانس بین‌گروهی	۶/۳۸	۲	۳/۱۹	۳/۰۲	.۰۴۹
	واریانس درون‌گروهی	۷۸۶/۷۶	۷۴۶	۱/۰۵		
	واریانس کل	۷۹۳/۱۵	۷۴۸			
باور به توان اقتصادی	واریانس بین‌گروهی	۹/۴۳	۲	۴/۷۱	۴/۹۰	.۰۰۸
	واریانس درون‌گروهی	۷۱۷/۰۵	۷۴۶	۹۶۱		
	واریانس کل	۷۲۶/۴۹	۷۴۸			
تکریم مقام علم و عالم	واریانس بین‌گروهی	۲/۹۸	۲	۱/۴۹	۱/۶۴	.۱۹۴
	واریانس درون‌گروهی	۶۷۷/۳۲	۷۴۶	.۹۰۸		
	واریانس کل	۶۸۰/۳۰	۷۴۸			
آشنائی با نظام هدایت استعدادها	واریانس بین‌گروهی	۱۱۸/۷۲	۲	۵۹/۳۶	۶۹/۵۳	.۰۰۱
	واریانس درون‌گروهی	۶۳۶/۸۶	۷۴۶	.۸۵۴		
	واریانس کل	۷۵۵/۵۹	۷۴۸			
کل	واریانس بین‌گروهی	۶/۶۸	۲	۳/۳۴	۳/۲۴	.۰۳۹
	واریانس درون‌گروهی	۷۶۷,۵۳	۷۴۶	۱,۰۲		
	واریانس کل	۷۷۴,۲۱	۷۴۸			

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول شماره ۵ با توجه به اینکه مقدار F در سطح (۰/۰۵) معنی‌دار استد، لذا می‌توان گفت تفاوت معنی‌داری بین ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان بر حسب رشته تحصیلی آنها در مؤلفه های(مدیریت مهاجرت نخبگان؛ باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته؛ با ور به توان علمی و نوآوری ؛ باور به توان اقتصادی؛ آشنائی با نظام هدایت استعدادها) وجود دارد..تحلیل واریانس ،اطلاعاتی در زمینه جغرافیای تفاوت و یا به عبارت بهتر تفاوت معنی دار بین کدام گروه ها و رشته هاارائه نمی کند.برای تعیین جغرافیا تفاوت با توجه به شرایط و ملاک ها از انواع آزمون های مفایسه چند گانه و آزمون های تعقیبی استفاده می شود. بر این اساس برای تعیین تفاوت بین رشته ها ی مشخص از آزمون تعقیبی توکی استفاده شده است.نتایج آزمون در جدول شماره۴-۳۲ ارائه شده است:

جدول ۶ آزمون تعقیبی توکی برای مقایسه ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان بر حسب رشته های مختلف تحصیلی

شاخص	رشته i	رشته j	تفاوت میانگین	سطح معنی داری
مدیریت مهاجرت نخبگان	ریاضی	تجربی	-.۰۷۳	.۷۲۴
		انسانی	.۱۵۶	.۲۲۷
	تجربی	ریاضی	.۰۷۳	.۷۲۴
		انسانی	.۲۳۰	.۰۴۲
	انسانی	ریاضی	-.۱۵۶	.۲۲۷
		تجربی	-.۲۳۰	.۰۴۲
باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته	ریاضی	تجربی	-.۱۴۳	.۳۵۷
		انسانی	.۱۷۲	.۲۲۷
	تجربی	ریاضی	.۱۴۳	.۳۵۷
		انسانی	.۳۱۶	.۰۰۷
	انسانی	ریاضی	-.۱۷۲	.۲۲۷
		تجربی	-.۳۱۶	.۰۰۷
باور به توان علمی و نوآوری	ریاضی	تجربی	.۰۷۵	.۶۹۳
		انسانی	.۲۲۲	.۰۴۲
	تجربی	ریاضی	-.۰۷۵	.۶۹۳
		انسانی	.۱۴۷	.۲۴۵
	انسانی	ریاضی	-.۲۲۲	.۰۴۲
		تجربی	-.۱۴۷	.۲۴۵

آشنائی با نظام هدایت استعدادها	ریاضی	تجربی	.۴۵۳	.۰۰۱
		انسانی	.۹۷۴	.۰۰۱
	تجربی	ریاضی	-.۴۵۳	.۰۰۱
		انسانی	.۵۲۰	.۰۰۱
	انسانی	ریاضی	-.۹۷۴	.۰۰۱
		تجربی	-.۵۲۰	.۰۰۱
باور به توان اقتصادی	ریاضی	تجربی	-.۲۲۶	.۰۲۷
		انسانی	.۰۲۱	.۹۶۸
	تجربی	ریاضی	.۲۲۶	.۰۲۷
		انسانی	.۲۴۸	.۰۱۳
	انسانی	ریاضی	-.۰۲۱	.۹۶۸
		تجربی	-.۲۴۸	.۰۱۳

با توجه به اطلاعات جدول شماره۶ می توان گفت در ابعاد مدیریت مهاجرت نخبگان و باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته، بین ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان رشته های تجربی و انسانی تفاوت معناداری وجود دارد.در بعد توان علمی و نوآوری بین ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان رشته های ریاضی و انسانی تفاوت معناداری وجود دارد.در بعد آشنائی با نظام هدایت استعدادها بین ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان رشته های ریاضی و تجربی؛ ریاضی و انسانی؛ تجربی و انسانی تفاوت معناداری وجود دارد.در بعد باور به توان اقتصادی بین دراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان رشته های تجربی و ریاضی؛ تجربی و انسانی تفاوت معناداری وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج تحلیل داده های نشان داد اداراکات دانش آموزان در زمینه میزان تعهد و پای بندی به ارزش های حاکم بر نظام اسلامی، باور به توان استقلال و خودکفائی ملی و باور به توان علمی و نوآوری کشور ،مثبت بالاتر از متوسط و در حد خیلی زیاد است، در زمینه مدیریت مهاجرت نخبگان پایین تر از متوسط، باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته بالاتر از حد متوسط و در حد زیاد است در زمینه باور به توان اقتصادی و تکریم مقام علم و عالم و آشنائی با نظام هدایت استعدادها پایین تر از حد متوسط و در حد کم است. نتایج پژوهش در زمینه باور به ارزش های حاکم بر نظام جمهوری اسلامی، با فرمایشات مقام معظم رهبری مد ظله العالی (2007) که فرمودند: مسئله دیگر بزرگداشت نخبگان و تکریم نخبگان است. در این زمینه در واقع رسانه های ما و به خصوص رسانه ملی و صدا و سیما مخاطب اند. چرا ما باید یک نخبه علمی را کمتر از نخبه ورزشی بها بدهیم؟ و با نتایج پژوهش (Khezri et al., 2020) که نشان دادند در برنامه های درسی مدارس استعداد های درخشان سرمایه اجتماعی و ارج نهادن به سرمایه های ملی باید مورد توجه قرار گیرد، با نتایج پژوهش (Ozcan et al., 2020) که نشان داد استعداد درخشان باید به عنوان سرمایه ارزشمند تلقی شوند، هم خوانی ندارد..نتایج نشان داد دانش اموزان مدارس استعداد های درخشان نسبت به بعد باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته جهان ، باور به توان استقلال و توان خودکفائی نگرش مثبت دارند. این نتایج با نتایج پژوهش (Aziz et al., 2021)که دریافتند دانش آموزان استعداد های درخشان

عطش یادگیری موضوعات غیر عادی دارند، اغلب خود را فراتر از عصر و دوره و شرایط حاضر می پندارند، با نتایج پژوهش (jaeger, 2020) که نشان داد دانش آموزان دارای استعداد درخشان هویت خود را در یک محیط بین المللی چند فرهنگی حفظ می کنند و در عین حال دارای هویت مستقل هستند، با نتایج پژوهش(Aydin et al., 2018) که نشان دادند دانش آموزان استعداد درخشان خود را نسبت به پیداکردن راه حل مناسب برای مسائل محیطی متعهد می دانند،هم خوانی دارد. نتایج پژوهش در زمینه باور به توان اقتصادی با نتایج پژوهش Gallagher, 2015() که نشان داد چون به طور بالقوه این دانش آموزان می توانند رهبران و مدیران سیاسی جامعه باشند ، باید مهارت های باالقوه آن ها برای رشد و مقابله با مسائل اقتصادی مورد پرورش قرارگیرد وبا نتایج پژوهش Shavinina, 2009()که نشان داد نقش استعداد های درخشان در اقتصاد جهانی کمتر مورد توجه واقع شده است، حال آن که تمدن بشری مرهون رشد علمی، فناورانه، اجتماعی،اخلاقی و اقتصادی استعداد های درخشان است، هم خوانی دارد..نتایج نشان داد دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان نسبت به بعد آشنائی با نظام هدایت استعداد ها نگرش مثبت ندارند،این یافته با با نتایج پژوهش VanTassel-Baska, 2025() که نشان دادند در مدیریت استعداد های برتر مدیریت احساسات و آشنائی با نظام هدایت استعداد ها نقش مهمی دارد، با نتایج Shavandi, 2024() که دریافتند «سازگاری فرهنگی مهمترین رهنمود در انتخاب الگوهای مدیریتی استعداد های برتر است و تفاوت در فرهنگ های ملی راتا حد زیادی بر نحوه مدیریت استعداد برتر موثر می دانند. با نتایج پژوهش Sanjideh et al., 2024() که هفت عامل خط مشی، ساختار سازمانی، حمایت و مشارکت مدیریت ارشد، رویکرد نظام یافته، نقش میانجی عدالت، فرهنگ سازمانی و عدالت طلبی را به عنوان عوامل موفقیت در مدیریت استعداد معرفی کردند(Rashidi et al., 2022) که نشان دادند ترسیم چشم انداز نوین در آموزش تیزهوشان به حمایت های اجتماعی، فرهنگی، محیطی، خانوادگی نیاز دارد، با نتایج پژوهش (Yousefzadeh Chausari, 2020)که نشان دادکه.بخشی از تجارب ناخوشایند مربوط به عوامل ستادی و پشتیبانی بوده است، با نتایج پژوهش Sanae et al, 2013() که نشان دادند از دیدگاه کلان و تربیت محور، در تربیت نخبگان عدم تناسب مهمی میان سیاستهای حمایتی با سیاستهای مسئولیتی وجود دارد، هم خوانی دارد. نتایج پژوهش نشان داد بین ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان بر حسب جنسیت درمؤلفه های(توان رقابت با کشورهای پیشرفته ؛ استقلال و خودکفائی؛ توان اقتصادی؛ مقام علم و عالم و مدیریت استعدادها) تفاوت معنی دار وجود دارد. هم چنین بین نگرش ها،ادراکات و انتظارات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان بر حسب رشته تحصیلی آنها در مؤلفه های(مهاجرت نخبگان؛ توان رقابت با کشورهای پیشرفته؛ توان علمی و نوآوری ؛ توان اقتصادی؛ مدیریت استعدادها) تفاوت معنی‌داری وجود دارد. نتایج این پژوهش تا حدودی با نتایج پژوهش Taghi Pour karan, 2018() که نشان داد یکی از مهمترین کاستی های سیاست گذاری این است که همه جانبه بودن رشد استعدادها را در وجود آدمی مدنظر قرار نداده و رویکردی تک بعدی نسبت به این افراد اتخاذ کرده است ، هم خوانی دارد. هرچند تبیین علمی تفاوت ادراکات بر اساس جنسیت و رشته تحصیلی مستلزم انجام پژوهش های میدانی است اما به نظر می رسد علت تفاوت نگرش ها بر اساس جنسیت مربوط به تفاوت تجربیات زیسته متفاوت دانش آموزان دختر و پسر در خانواده ها ،نظام ارزشی و اعتقادی و عبادی دانش آموزان، فضا و فرهنگ حاکم بر محل و محیط زندگی، فرهنگ حاکم بر مدارس محل تحصیل، انتظارات و نگرش های مدیران ، معلمان و مشاوران مدارس، نگرش دوستان و همسالان و انتظارات جنسیتی ناشی از ساختارهای فیزیولوزیکی، روانشناختی و جامعه شناختی متفاوت باشد.هم چنین به نظر می رسد علت تفاوت نگرش ها بر اساس رشته تحصیلی، مربوط به انتظارات و تصورات مترتب بر رشته ها از منظر ابعاد مورد مقایسه باشد. برای مثال انتظار افزایش توان علمی و نوآوری، رقابت با کشورهای پیشرفته و مهاجرت نخبگان رشته های تجربی و ریاضی به دلیل ماهیت کاربردی بودن آن ها و فراهم بودن فرصت های واقعی، نسبت به رشته انسانی بیشتر است. از مهم ترین محدودیت های پژوهش می توان به فقر پیشینه پژوهشی به ویژه پیشینه داخلی پیرامون سنجش ادراکات دانش آموزان، محدودیت های مربوط به تقارن و هم زمانی توزیع برخی از پرسشنامه ها زمان آغاز امتحانات نهائی وپایان نیمسال مدارس ومحدودیت های مربوط به اخذ آمار دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان از مراجع ذیربط اشاره کرد.

پیشنهادهای کاربردی پژوهش

بر اساس یافته‌های پژوهش، پیشنهاد می‌شود دستاوردهای اقتصادی کشور از طریق گفتمان‌های تربیتی و با مشارکت صاحب‌نظران به دانش‌آموزان معرفی شده و چالش‌های توسعه اقتصادی به‌صورت عملیاتی تبیین گردد؛ همچنین با توجه به این که دانش‌آموزان معتقد بودند تکریم مقام علم، پایین است شایسته است نهادهای متولی، تکریم اندیشمندان و مفاخر علمی را در اولویت برنامه‌های فرهنگی قرار داده و با دعوت از نخبگان برای مشارکت در فرآیندهای سیاست‌گذاری، جایگاه واقعی دانشمندان را با زبان خود آنان تبیین نمایند. در بعد مدیریتی، به‌کارگیری مدیران کارآمد و برگزاری دوره‌های بازآموزی تخصصی برای کارشناسان مدارس استعدادهای درخشان توصیه می‌شود. در خصوص مهاجرت نخبگان نیز ارائه تصویری واقع‌بینانه از فرصت‌ها و تهدیدهای این پدیده و بهره‌گیری از تجارب زیسته نخبگان بازگشته به میهن می‌تواند راهگشا باشد. در سطح پژوهشی، واکاوی عوامل مؤثر بر شکل‌گیری ادراکات دانش‌آموزان، انجام مطالعات تطبیقی بین‌المللی، بررسی سازوکارهای تحقق ادراکات شناسایی‌شده و مقایسه ادراکات دانش‌آموزان در مناطق برخوردار و کم‌برخوردار، از جمله اولویت‌های پژوهشی آینده به‌شمار می‌روند

ملاحظات اخلاقی

تمامی اصول اخلاقی در این مقاله در نظر گرفته شده است. شرکت کنندگان در جریان هدف پژوهش و مراحل آن قرار گرفتند. آنها همچنین از محرمانه بودن اطلاعات خود اطمینان داشتند.

حامی مالی

این مقاله هیچگونه حامی مالی نداشته است.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

قدردانی

مراتب سپاس و قدر دانی خود را از مدیران محترم مدارس استعداد های درخشان، دانش آموزان عزیز مدارس استعداد های درخشان و کارشناسان محترم دفتر هدایت استعداد های درخشان ادارات کل آموزش و پرورش استان های مورد مطالعه اعلام می نمایم.

References

Abdallah, M.M. (2024). New Trends in Gifted Education:For Phd Degree Students (Curriculum & Instruction of TESOL/TEFL). Egypt ,Faculty of Education, Assiut University .

Albarello, F., Crocetti, E., & Rubini, M. (2018). Prejudice and inclusiveness in adolescence: The role of multiple categorization and social dominance orientation. *Child Development center*: version of online.

Alshareef, K.K. (2019).Twice-Exceptional Gifted Students: Needs, Challenges, and Questions to Ponder. *Preprints* (doi: 10.20944/preprints201912.0115.v1).

Ateş, H. K. (2018). Gifted children metaphor from the perspective of teachers and parents. Journal for the Education of Gifted Young Scientists, 6(2), 30-41.

Aydin,F, Coskun,M, Kaya,H & Erdönmez,D.(2018).Gifted students' attitudes towards environment: A case study from Turkey ,International Journal of Nematology and Entomology, 4 (9):1-8.

Aziz, A. R. A., Ab Razak, N. H., Sawai, R. P., Kasmani, M. F., Amat, M. I., & Shafie, A. A. H. (2021). Exploration of challenges among gifted and talented children. Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities (MJSSH), 6(4), 242-251.

Bali , M. (2018). Critical evaluation of the use of interpretative phenomenological analysis (IPA) in health psychology. Psychology & Health, 21(1):35-32.

Brajcic,M, Kuscevic,D , Lazeta,M.(2020). A Comparison between Competencies of Teachers and Students of Teacher Education in Recognizing Artistically Gifted Students,9(3):1327-1336.

Bratko, M. (2024). Talent-management as an innovative strategy of corporate training and development of personnel of an educational organization. Pedagogical Education: Theory and Practice. Psychology. Pedagogy, 41(1), 6-12.

Çalıkoğlu,B,S.(2022). Are gifted students challenge pursuers,Journal of gifted education and creativity,9(1):43-55.

Caligiuri, P. M., Collings, D. G., De Cieri, H., & Lazarova, M. B. (2024). Global talent management: A critical review and research agenda for the new organizational reality. Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior, 11(1), 393-421.

Eslami, Z (2012). Educational needs assessment of gifted high school students in Birjand to enrich their curricula, Master's thesis, University of Birjand.

Febriani, A., Wiza, R., Aminudin, W, S, A, B, W. (2023). Profile Analysis of Gifted Student Selection in Excellent Schools in Indonesia. International Journal of Multidisciplinary of Higher Education, 6(4), 188-195

Gallagher,J.(2015).Political issues in gifted education, journal for the education of the gifted 38(1):77-89.

Godda, H. (2018). Free Secondary Education and the Changing Roles of the Heads of Public Schools in Tanzania: Are They Ready for New Responsibilities?,*Journal of Social Sciences*, 18(6): 1-23.

Jaeger ,S.(2020).Phenomenological of gifted cross- cultural kids at an international school :Exploration of interesting identities, A Dissertation presented to the Faculty of the Graduate School at the University of Missouri-Columbia In Partial Fulfillment of the Requirements of the Degree Doctor of Education.

Jöstl, G., Hinterplattner, S., & Rogl, S. (2023). Talent development programs for secondary schools: Implementation and evaluation of a model school. Education Sciences, 13(12).1-18.

Khamenei Hosseini, S ,A (2016). Statement at the First National Conference of Young Elites, Fatah al-Fotouh, Tehran, National Fou

ndation of Elites.

Khezri, F, Abdollahi, F, Ghaderi, M (2019). Designing the optimal model of secondary school life skills for gifted centers, School Management, 8(1):370-395.

Ozcan,D ,Uzunboylu,H.(2020). School counsellors' perceptions of working with gifted students. South African Journal of Education, (40):1-9 .

Peters, S. J., Makel, M. C., & Rambo-Hernandez, K. (2021). Local Norms for Gifted and Talented Student Identification: Everything You Need to Know. Gifted Child Today, 99(5), 44-209.

Piske,F.(2021).Perceptions of gifted students, mothers, teachers, principals and educator about school service,Journal of gifted education and creativity,8(3):107-120.

Rashidi, B, Abedi, A , Norouzi, Q (2022). Presenting a curriculum enrichment model for Iranian schools for gifted students: Data-based research, Iranian Curriculum Studies, 17(66), 259-288.

Sanae, M, Emami,S-M, Khandan,A-A (2013). Review and Criticism of Higher Education Policy Towards Brilliant Talents: A Benefit from the Teachings of Growth in Islam, Management in Islamic Universities, 2(2):245-272.

Sanjideh, A; Jabbari-Asl, S , Rezvani Chaman-Zamin, M (2024). Succession development and talent management with an emphasis on ethical and justice-oriented approach. Quarterly Journal of Ethics in Science and Technology, 19(1), 173-185.

Secretariat of the Supreme Council of Education (2012). National Curriculum of the Islamic Republic of Iran, Tehran: Supreme Council of Education in cooperation with the Educational Research and Planning Organization.

Shavandi, M , Javaherizadeh, E (2024) A Cultural Perspective on Talent Management. Sari: First International Conference on Information Technology, Management and Computers.

Shavinina,L.,V.(2009).On the giftedness and economy:Impact of gifted individuals on word economy, International Handbook on Giftedness :.925-944.

Taghi Pour karan, H (2018). Evaluation and Criticism of the Education System's Policy-Making in the Field of Identifying and Guiding Superior Talents from the Perspective of Higher-Level Documents. Fifth National Conference on School Psychology, Tehran: Iranian Educational Psychology Association.

Vakili, N , Amini, A (2010). Investigating the obstacles to teaching creativity to elementary school students from the perspective of teachers, Tehran, Third National Conference on Creativity, 1-14.

VanTassel-Baska, J. (2025). The Top Ten Issues for Parents in Educating Their Gifted Child in School Settings. Gifted Child Today, 48(2), 150-154.

Wright-Scott, K.A. (2018). The Social-Emotional Well-Being of the Gifted Child and Perceptions of Parent and Teacher Social Support. [Unpublished Doctoral Thesis]. Queensland University of Technology.

Yousefzadeh Choosari, M. R , Rostami, M (2024) Talent Management (Concepts, Characteristics and Challenges), Qom, Ma'arif Publishing.

Yousefzadeh Choosari, M. R (2020) Identifying and extracting teachers' perceptions and experiences from implementing the program for identifying and guiding superior talent, Shiraz Curriculum Research, 10(2):179-200.

Zivari Rahman, M, Salehi, K, Khodai, E, Moghaddamzadeh, A, Hakimzadeh, R (2022). Pathology of Educational Talent Detection in Iran (A Structured Review of the Literature Conducted in the Last Three Decades), Educational Measurement and Evaluation Studies, 39(12), 36-7.